

Klasa 1 - Zalihe

Grupa 10 – Zalihe materijala

Najbitniji sintetički računi :

100 – Obračun nabavke zaliha materijala, rezervnih delova, alata i inventara;

101 – Materijal,

102 – Rezervni delovi,

103- Alat i inventar

109- Ispravka vrednosti zaliha.

100 – Obračun nabavke zaliha materijala, rezervnih delova, alata i inventara

Knjigovodstvena evidencija materijala vrši se po nabavnoj ceni

Knjigovodstvena evidencija nabavnke materijala:

Duguje: račun 100 -Obračun nabavke zaliha materijala (za zbir fakturne vrednosti i ZTN)

račun 270 – PDV u primljenim fakturama (za iznos PDV u primljenim fakt)

Potražuje: računi 435 Dobavljači (241 – Tekući račun, 243 – Balagajna, 426 – Obaveze po krat. hart. od vrednosti.

Knjigovodstvena evidencija prenosa na zalihe:

Duguje: račun 101 – Materijal (nab. vr.)

Potražuje: račun 100 – Obračunata nabavka materijala (nab. vr.)

100 – Obračun nabavke zaliha materijala, rezervnih delova, alata i inventara

Knjigovodstvena evidencija materijala vrši se po nabavnoj ceni

Premer 1.

- I) Preduzeće „Dom“ nabavilo je 5.000 kg materijala „A“ po ceni od 40 rsd/kg. Dobavljač je ispostavio fakturu na iznos od 200.000 rsd. PDV 20%. Troškovi prevoza iznose 8000 rsd. Plaćeni su u gotovu. PDV 20%. Dok je za troškove utovara i istovara izdat ček na iznos od 2.000 rsd. PDV 20%
- II) Materijal je prenet na zalihe.

r.b.	Broj računa		Opis	Duguje	Potražuje
	D	P			
1.	100 270	435 243 426	Obrač.nab.zaliha materijala PDV u primljenim fakturama Dobavljači u zemlji Blagajna Obaveze po krat. Har.od vr. Za nabavku materijala	210.000 42.000	240.000 9.600 2.400
2.	101	100	Materijal Obrač. nab. naliha materijala Prenos na zalihe	210.000	210.000

100 – Obračun nabavke zaliha materijala, rezervnih delova, alata i inventara

Knjigovodstvena evidencija materijala vrši se po planskoj ceni

Knjigovodstvena evidencija nabavnke materijala:

Duguje: račun 100 -Obračun nabavke zaliha materijala (za zbir fakturne vrednosti i ZTN)

 račun 270 – PDV u primljenim fakturama (za iznos PDV u primljenim fakt)

Potražuje: računi 435 Dobavljači (241 – Tekući račun, 243 – Balagajna, 426 – Obaveze po krat. hart. od vrednosti.

Knjigovodstvena evidencija prenosa na zalihe:

Duguje: račun 101 – Materijal (plan. vr.)

 1019 – Odstupanje od pl. cene mat. (negativno)

Potražuje: račun 100 – Obračunata nabavka materijala (nab. vr.)

 1019 – Odstupanje od pl. cene mat. (pozitivno)

100 – Obračun nabavke zaliha materijala, rezervnih delova, alata i inventara

Knjigovodstvena evidencija materijala vrši se po planskoj ceni

Premer 1.

- I) Preduzeće „Dom“ nabavilo je 20.000 kg materijal „C“. Dobavljač je ispostavio fakturu br. 26 na iznos od 600.000 rsd. PDV 20%. Troškovi prevoza plaćeni su u gotovu i iznose 50.000 rsd. PDV 20%
- II) Materijal je prenet na zalihe, gde mu je formirana planska vrednost od 30 rsd/kg.

r.b.	Broj računa		Opis	Duguje	Potražuje
	D	P			
1.	100 271	435 243	Obrač.nab.zaliha materijala PDV u primljenim fakturama Dobavljači u zemlji Blagajna Za nabavku materijala	650.000 130.000	720.000 60.000
2.	101 1019	100	Materijal Odsupanje od pl. cene mat Obrač. nab. naliha materijala Prenos na zalihe	600.000 50.000	650.000

Izdavanje materijala u proizvodnji kada se zalihe vode po nabavnoj ceni

Duguje: račun 511 – Troškovi materijala

Potražuje: račun 101 – Zalihe materijala

Metode obračuna:

FIFO

LIFO

HIFO

Prosečna cena

Izdavanje materijala u proizvodnji kada se zalihe vode po nabavnoj ceni

Nabavke

I) 50.000 kg * 10 rsd/kg ----500.000 rsd.

II) 20.000 kg * 15 rsd/kg ----300.000 rsd

III) 40.000 kg * 20 rsd/kg ----800.000 rsd

Stanje na računu 101 Materijal preduzeća “Moda” je 1.600.000 rsd

I) Izdato je u proizvodnji 65.000 kg materijala, po trebovanju 54.
Izvršiti obračun po metodi prosečne cene.

Obračun izdavanja

Prosečna cena –

$$(500.000+300.000+800.000)/(50.000+20.000+40.000) = 17,78$$

rsd/kg

Iznos izdavanja = 17,78 rsd/kg * 65.000 kg = 1.155.555 rsd

r.b.	Broj računa		Opis	Duguje	Potražuje
	D	P			
1.	511	101	Troškovi materijala Zalihe materijala Po trebovanje br. 54	1.155.555	1.155.555

Izdavanje materijala u proizvodnju kada se zalihe vode po planskoj ceni

Negativno odstupanje:

I stav

Duguje: račun 511- Troškovi materijala (za plansku vr. izdavanja)

Potražuje: račun 101 Zalihe materijala (za plansku vr. izdavanja)

II Stav

Duguje: račun 511 – Troškovi materijala (za deo odstupanja)

Potražuje račun 1019 – Odstupanje od planske cene materijala (za deo odstupavanja)

Izdavanje materijala u proizvodnju kada se zalihe vode po planskoj ceni

Pozitivno odstupanje:

I stav

Duguje: račun 511- Troškovi materijala (za plansku vr. izdavanja)

Potražuje: račun 101 Zalihe materijala (za plansku vr. izdavanja)

II Stav

Duguje: račun 1019 – Odstupavanje od planske cene materijala (za deo odstupanja)

Potražuje račun 511 – Troškovi materijala (za deo odstupavanja)

Izdavanje materijala kada se zalihe vode po
planskoj ceni

Stanje na pojedinim računima preduzeće
Lindkes je sledeće: 101 Materijal –
600.000 rsd. Odsupanje o planske cene
materijal - 200.000 rsd. (pozitivno)

I) Po trebovanju br. 471 izdat je u
proizvodnju materijal u iznosu od
250.000rsd.

Deo odstupanja = $200.000 * 250.000 / 600.000$
= 83.333 rsd

r.b.	Broj računa		Opis	Duguje	Potražuje
	D	P			
1.	511	101	Troškovi materijala Materijal Po trebovanju 471	250.000	250.000
1a.	1019	511	Odstupanje od planske cene materijala Troškovi materijala Deo odstupanja	83.333	83.333

110 –Nedovršena proizvodnja
120 – Gotovi proizvodi

Knjigovodstvena evidencija povećanja vrednosti zaliha nedovršene proizvodnje

Duguje: račun 110 – Nedovršena proizvodnja

Potražuje: račun 630 – Povećanje vrednosti zaliha nedovršene proizvodnje, gotovih proizvoda i nedovršeneih usluga

Knjigovodstvena evidencija smanjenja vrednosti zaliha nedovršene proizvodnje

Duguje: račun 631 – Smanjenje vrednosti zaliha nedovršene proizvodnje, gotovih proizvoda

Potražuje: račun 110 – Nedovršena proizvodnja

110 –Nedovršena proizvodnja

120 – Gotovi proizvodi

Knjigovodstvena evidencija povečanja vrednosti zaliha gotovih proizvoda

Duguje: račun 120 – Gotovi proizvodi

Potražuje: račun 630 – Povečanje vrednosti zaliha nedovršene proizvodnje, gotovih proizvoda i nedovršeneih uslug

Knjigovodstvena evidencija smanjenja vrednosti zaliha nedovršene proizvodnje

Duguje: račun 631 – Smanjenje vrednosti zaliha nedovršene proizvodnje, gotovih proizvoda

Potražuje: račun 120 – Gotovi proizvodi

0) Stanje na pojedinim računima pogonskog knjigovodstva je dato u tabeli.

1) Proknjižiti stanje zaliha na kraju obračunskog perioda.

broj. računa	Naziv Računa	Početno stanje	Stanje na kraju obrač. perioda	Povećanje	Smanjenje
950	Nedovršena proizvodnja	400.000	600.000	200.000	
960	Gotovi proizvodi	800.000	500.000		300.000
	Ukupno	1.200.000	1.100.000		100.000

r.b.	Broj računa		Opis	Duguje	Potražuje
	D	P			
1.	110	120	Nedovršena proizvodnja	200.000	300.000
	631		Smanjenje vrednosti zaliha nedovršene proizvodnje, gotovih proizvoda	100.000	
		Gotovi proizvodi			
			Za promenu vrednosti zaliha		

13 - Roba

- Račun 130 - Obračun nabavke robe
- Račun 131 - Roba u magacinu
- Račun 132 - Roba u prometu na veliko
- Račun 133 - Roba kod drugih pravnih lica
- Račun 134 - Roba u maloprodaji
- Račun 135 - Roba u obradi i doradi
- Račun 136 - Roba u tranzitu
- Račun 137 - Roba na putu
- Račun 139 - Ispravka vrednosti robe

132 – Roba u prometu na veliko
knjigovodstvena evidencija na nabavke robe – zalihe se
vode po nabavnoj ceni

Knjigovodstvena evidencija nabavnke robe:

Duguje: račun 130 -Obračun nabavke robe (za zbir
fakturne vrednosti i ZTN)

račun 270 – PDV u primljenim fakturama (za iznos
PDV u primljenim fakt)

Potražuje: računi 435 Dobavljači (241 – Tekući račun, 243
– Balagajna, 426 – Obaveze po krat. hart. od vrednosti.

Knjigovodstvena evidencija prenosa na zalihe:

Duguje: račun 132 – Roba u prometu na veliko (nab. vr.)

Potražuje: račun 130 – Obračun nabavke robe (nab. vr.)

132 – Roba u prometu na veliko
knjigovodstvena evidencija na nabavke robe –
zalihe se vode po nabavnoj ceni

Primer:

I) Preduzeće „Moda“ je po fakturi 236 kupilo od dobavljača 1.000m štofa po ceni od 300 rsd/kg namenjenu daljoj prodaji. PDV 20%. Troškovi prevoza iznose 50.000 rsd za njihovo plaćanje izdat je ček. PDV 20%. Štof je smešten u skladište, gde se vodi po nabavnoj ceni, namenjena je prodaji na veliko.

r.b.	Broj računa		Opis	Duguje	Potražuje
	D	P			
1.	130 270	435 426	Obračun nabavke robe PDV u primljenim fakturama Dobavljači u zemlji Obaveze po krat.har.od vr. Nabavka robe	350.000 70.000	360.000 60.000
1a.	132	130	Roba u prometu na veliko Obračun nabavke robe Prenos na zalihe	350.000	350.000

132 – Roba u prometu na veliko
knjigovodstvena evidencija na nabavke robe – zalihe se
vode po prodajnoj ceni

Knjigovodstvena evidencija nabavnke robe:

Duguje: račun 130 -Obračun nabavke robe (za zbir
fakturne vrednosti i ZTN)

račun 270 – PDV u primljenim fakturama (za iznos
PDV u primljenim fakt)

Potražuje: računi 435 Dobavljači (241 – Tekući račun, 243
– Balagajna, 426 – Obaveze po krat. hart. od vrednosti.

Knjigovodstvena evidencija prenosa na zalihe:

Duguje: račun 132 – Roba u prometu na veliko (prod. vr.
bez PDV-a)

Potražuje: račun 130 – Obračun nabavke robe (nab. vr.)

račun 1329 - Ukalkulisana razlika u ceni u
prometu robe na veliko (iznos ukalkulisane razlike u
ceni)

132 – Roba u prometu na veliko knjigovodstvena evidencija na nabavke robe – zalihe se vode po prodajnoj ceni

- I) Preduzeće „Metal“ je po fakturi 1102 kupilo od dobavljača 20.000kg brašna po ceni od 30 rsd/kg namenjenu daljoj prodaji. PDV 20%. Troškovi prevoza iznose 80.000 rsd i plaćeni su gotovo. PDV 20%.
- II Roba je stavljena u promet na veliko, gde joj je formirana prodajna cena od 40 rsd/kg (bez PDV-a).

Kalkulacija

Nabavna cena	34	Nabavna vrednost	680.000
Fakturna cena	30	Fakturna vrednost	600.000
ZTN	4	ZTN	80.000
Ukalkulisana razlika u ceni	6		120.000
Prodajna cena bez PDV-a	40		800.000

r.b.	Broj računa		Opis	Duguje	Potražuje
	D	P			
1.	130 270	435	<p>Obračun nabavke robe PDV u primljenim fakturama Dobavljači u zemlji Po fakturi 1102</p>	600.000 120.000	720.000
1a	130 270	243	<p>Obračun nabavke robe PDV u primljenim fakturama Blagajna Plaćeno u gotovu</p>	80.000 16.000	96.000
2	132	130 1329	<p>Roba u prometu na veliko Obračun nabavke robe Ukalkulisana razlika u ceni u prometu robe na veliko Prenos na zalihe</p>	800.000	680.000 120.000

Knjigovodstveno evidentiranje prodaje robe
u prometu na veliko

Zalihe robe vode se po nabavnoj ceni

Obračun izlaza zaliha robe može se vršiti po
metodama:

- FIFO
- Prosečna ponderisana cena

Napomena: *U ovom materijalu poćićemo od pretpostavke da se nabavna odnosno prodjana vrednst robe ne menja u toku poslovne godine.*

Knjigovodstveno evidentiranje prodaje robe u prometu na veliko

Zalihe robe vode se po nabavnoj ceni

Knjigovodstvena evidencija prodaje:

I stav

Duguje: 204 – Kupci u zemlji (iznos prodajne vrednosti sa PDV-om)

Potražuje: 604 – Prihodi od prodaje robe (za prodajnu vrednost bez PDV-a)

470 – Obaveze za PDV (za iznos sadržanog PDV u prodajnoj ceni)

II Stav (interni obračun realizacije)

Duguje račun : 501 – Nabavna vrednost prodane robe (za nabavnu vrednost)

Potražuje račun: 132 – Roba u prometu na veliko (za nabavnu vrednost)

Primer:

0) Stanje na pojedinim računima glavne knjige preduzeća „Promet“ je sledeće:

132 – Roba u prometu na veliko 500.000

rsd. 241 – Tekući račun – 1.000.000 rsd.

1) Prodato je 70% robe iz skladišta za vrednost od 380.000 rsd, kupcu iz zemlje, po fakturi 33002. PDV 20%.

r.b.	Broj računa		Opis	Duguje	Potražuje
	D	P			
1.	204	604 470	Kupci u zemlji Priodi od prodaje robe Obaveze za PDV po faktrui 3302	456.000	380.000 76.000
1a.	501	132	Nabavna vrednost prodate robe Roba u prometu na veliko Interni obračun realizacije	350.000	350.000

Knjigovodstveno evidentiranje prodaje robe u prometu na veliko

Zalihe robe vode se po prodajnoj ceni

Knjigovodstvena evidencija prodaje:

I stav

Duguje: 204 – Kupci u zemlji (iznos prodajne vrednosti sa PDV-om)

Potražuje: 604 – Prihodi od prodaje robe (za prodajnu vrednost bez PDV-a)

470 – Obaveze za PDV (za iznos sadržanog PDV u prodajnoj ceni)

II Stav (interni obračun realizacije)

Duguje račun : 501 – Nabavna vrednost prodate robe (za prodajnu vrednost bez PDV-a)

Potražuje račun: 132 – Roba u prometu na veliko (za prodajnu vrednost bez PDV-a)

III stav (za realizovanu razliku u ceni)

Duguje račun : 1329 – Ukalukulisana razlika u ceni u prometu na veliko (za realizovanu razliku u ceni)

Potražuje račun: 501 – Nabavna vrednost prodate robe (za realizovanu razliku u ceni)

Knjigovodstvena evidencija prodaje robe na veliko
kada se zalihe vode po prodajnoj ceni

- **Primer:**

0) Stanje na pojedinim računima glavne knjige preduzeća „Metal“ je sledeće:

132 – Roba u prometu na veliko 800.000
rsd. 1329 - Ukalkulisana razlika u ceni u
prometu na veliko – 80.000 rsd

- I) Kupcu iz zemlje prodana je po fakturi
3526 roba u vrednosti od 500.000 rsd.
PDV 20%

r.b.	Broj računa		Opis	Duguje	Potražuje
	D	P			
1	204	604 470	Kupci u zemlji Prihodi od prodaje robe Obaveze za PDV Po fakturi 3526	600.000	500.000 100.000
1a	501	132	Nabavna vrednost prodate robe Roba u prometu na veliko Interni obračun realizacije	500.000	500.000
1 b	1329	501	Ukalkulisana razlika u ceni robe u prometu na veliko Nabavna vrednost prodate robe Za realizovanu razliku u ceni	50.000	50.000

Realvana razlika u ceni = $80.000 * 500.000 / 800.000 = 50.000$ rsd

134 – Roba u prometu na malo
knjigovodstvena evidencija na nabavke robe za potrebe
prodavnice

Knjigovodstvena evidencija nabavnke robe:

Duguje: račun 134- Roba u prometu na malo (za
maloprodajnu cenu)

račun 270 – PDV u primljenim fakturama
(za iznos PDV u primljenim fakt)

Potražuje: računi 435 Dobavljači (241 – Tekući
račun, 243 – Balagajna, 426 – Obaveze po krat.
hart. od vrednosti.

račun 1344 – Ukalkulisani PDV u
prometu na malo (za sadržani PDV u prometu
na malo)

račun 1349 – Ukalkulisana razlika u ceni
u prometnu na malo (za sadržanu razliku u ceni)

134 -Roba u prometu na malo evidencija nabavke robe za potrebe maloprodajnih objekata

Primer:

- I) Za potrebe prodavnice preduzeća “Metal” kupljeno je 1.000 komada brusilica. Cena po komadu je 5.000 rsd. Dobavljač je dostavio fakturu br. 6982. PDV 20%. Troškovi prevoza plaćeni su u gotovu i iznose 100.000 rsd. PDV 20%. Robi je formirana maloprodajna cena koja iznosi 6.500 rsd.

Kalkulacija maloprodajne cene

	kom.	ukupno
Faktruna cena	5.000	5.000.000
ZTN	100	100.000
Nab. vr. robe	5.100	5.100.000
Ukalkulisani PDV	1084	1.084.000
Ukalkulisana	316	316.000
razlika u ceni		
<i>Maloprodajna cena 6.500</i>		<i>6.500.000</i>

r.b.	Broj računa		Opis	Duguje	Potražuje
	D	P			
1.	134		Roba u prometu na malo –	6.500.000	
	270		prod.		
			PDV u primljenim fakturama	1.020.000	
		435	Dobavljači u zemlji		6.000.000
		243	Blagajna		120.000
	1344	Ukalkulisani PDV u prom		1.084.000	
		na malo		316.000	
	1349	Ukalkulisana razlika u ceni			
		za nabavku robe za			
		prodavnicu			

134 -Roba u prometu na malo

evidencija prodaje robe za potrebe maloprodajnih objekata

Knjigovodstvena evidencija prodaje:

I stav

Duguje: 241 – Tekući račun (iznos prodajne vrednosti sa PDV-om tj. dnevni pazar)

Potražuje: 604 – Prihodi od prodaje robe (za prodajnu vrednost bez PDV-a)

476 – Obaveze za PDV po osnovu prodaje za gotovo (za iznos sadržanog PDV u prodajnoj ceni)

II Stav (interni obračun realizacije)

Duguje račun : 501 – Nabavna vrednost prodate robe (za maloprodajnu cenu)

Potražuje račun: 134 – Roba u prometu na malo (za maloprodajnu cenu)

III stav (za realizovan PDV)

Duguje: račun 1344 – Ukalukulisani PDV u prometu na malo (za realizovani PDV)

Potražuje račun: 501 – Nabavna vrednost prodate robe (za realizovani PDV)

IV stav (za realizovanu razliku u ceni)

Duguje: račun 1349 – Ukalkulisana razlika u ceni u prometu na malo (za realizovanu razliku u ceni)

501 - Nabavna vrednost prodate robe (za realizovanu razliku u ceni)

134 -Roba u prometu na malo
evidencija prodaje robe za potrebe maloprodajnih objekata

Primer:

Stanje na pojedinim računima prodavnice "Mega" je sledeće 134 - Roba u prometu na malo 600.000 rsd, 1344 – Ukalulisani PDV u prometu na malom 100.020 rsd, 1349 – Ukalkulisana razlika u ceni u prometu na malom – 90.000 rsd

- I) Poslovođa prodavnice preduzeća „Trend“ je uplatio dnevni pazar od 250.000 rsd na tekući račun preduzeća. PDV 20 % je sadržan.

r.b.	Broj računa		Opis	Duguje	Potražuje
	D	P			
1.	241	604 476	Tekući račun Prihodi od prodaje robe Obaveze za PDV po osnovu prodaje za gotovo Uplata pazara	250.000	208.325 41.675
1a	501	134	Nabavna vrednost prodate robe Roba u prometu na malo Interni obračun realizacije	250.000	250.000
1b	1344	501	Ukalkulisani PDV u prometu na malo Nabavna vrednost prodate robe Za realizovani PDV	41.675	41.675
1c	1349	501	Ukalkulisana razlika u ceni u prometu na malom Nab. Vrednost prodate robe	37.500	37.500

Knjigovodstveno evidentiranje promene cene robe – promet na malo

- 0) Stanje na pojedinim računima prodavnice 1 je sledeće: 134 – Roba u prometu na malo – 700.000 rsd, 1349 – Ukalkulisani PDV u prometu na malo – 116.690 rsd, 1344 – Razlika u ceni u prometu na malo – 80.000 rsd.
- I) Povećana je cena robe za 10 %.

r.b.	Broj računa		Opis	Duguje	Potražuje
	D	P			
1.	134		Roba u prometu na malo	70.000	
		1344	Ukalku. PDV u prometu na malo		11.669
		1349	Ukalku. razlika u ceni u prometu na malo Povećanje za 10 %		58.331